

PROPOSTA PEDAGÒGICA

1r Batxillerat

“ECONOMIA”

DEPARTAMENT D’ECONOMIA

IES "HISTORIADOR CHABÀS" DÈNIA

CURS 2023-2024

INDEX PROPOSTA PEDAGÒGICA

ECONOMIA (1r BAT)

1. INTRODUCCIÓ .
  - 1.1. Justificació.
  - 1.2. Contextualització
2. OBJECTIUS DE L'ETAPA DE BATXILLERAT VINCULATS AMB LA MATÈRIA
3. COMPETÈNCIES CLAU I ESPECÍFIQUES I DESCRIPTORS OPERATIUS
4. SABERS BASICS
5. CRITERIS D' AVALUACIÓ
  - 5.1. Criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge. *Què avaluar?*
6. INSTRUMENTS D' AVALUACIÓ
7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ
  - 7.1. Procediment per recuperar la matèria pendent
8. PRINCIPIS METODOLOGIA.
  - 8.1. Metodologia general
  - 8.2. Metodologia específica de la matèria
  - 8.3. Estratègies i tècniques docents
  - 8.4. Recursos didàctics i organitzatius
    - 8.4.1. Recursos didàctics
    - 8.4.2. L'organització de l'espai
  - 8.5. Situacions d' aprenentatge

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ (mesures de Nivell III i Nivell IV)

10. UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1. Organització de les unitats didàctiques

10.2. Distribució temporal de les unitats didàctiques

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

13.1. Valoració de l'ajustament de la programació i els resultats

13.2. Procediments de comunicació amb l'alumnat, professorat i famílies sobre el procés d'ensenyament aprenentatge

1. INTRODUCCIÓ

Economia de primer de batxillerat és una matèria troncal de la modalitat d'Humanitats i Ciències Socials segons **RD 243/2022, de 5 d'abril**, pel qual s'estableixen l'ordenació i els ensenyaments mínims del Batxillerat.

L'estudi i la formació en economia es fan absolutament necessaris en un context molt globalitzat, en què les relacions econòmiques són cada vegada més complexes. L'economia estudia el comportament de les persones, individual i col·lectiu, en la recerca de la satisfacció de les seues necessitats, així com de la producció i organització dels béns i serveis que es necessiten per a això, i la distribució dels recursos escassos.

Atès que l'economia està present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana, l'estudi de la matèria ajuda a percebre i conèixer el món que ens envolta, des d'una visió més àmplia i detallada, de manera que forma ciutadans conscients i reflexius pel fet de facilitar la comprensió dels conceptes utilitzats habitualment com el creixement, la desocupació, la pobresa, l'educació, el medi ambient, la inflació, la distribució de la renda, el consumisme, la sanitat, el subdesenrotllament, etc.

El fet de que esta matèria tinga un antecedent en l'Educació Secundària Obligatòria, fa necessari l'aprofundiment i l'ampliació dels continguts que permeten aconseguir uns coneixements més precisos, des d'un punt de vista multidisciplinari.

La formació especialitzada que ofereix esta matèria, com a matèria troncal del Batxillerat de Ciències Socials, permet proporcionar a l'alumnat els instruments que els ajuden a ser ciutadans crítics i a la presa de decisions responsables dins de la societat. Al seu torn, els facilita l'accés a estudis de caràcter econòmic i empresarial, tant de nivell universitari com de cicles formatius de grau superior.

1.1. Justificació

A l'hora d'elaborar la present programació didàctica de l'assignatura d'**Economia de 1r de Batxillerat** (tercer nivell curricular), hem tingut en compte, en primera instància, les característiques concretes de l'alumnat al qual va dirigida. No obstant, hem seguit com a referència la informació que proporciona el Projecte Educatiu de Centre (segon nivell curricular) on s'especifiquen les necessitats, els interessos i l'entorn que envolta a tot l'alumnat del nostre institut en general. Tampoc hem perdut de vista la normativa educativa que s'aplica en tot el territori nacional i en la Comunitat Valenciana en concret (primer nivell curricular).

A Espanya el dret a l'educació està recolzat per la Constitució de 1978, en els seus articles 27 i 49. La normativa legal bàsica que regula l'educació a Espanya i més concretament a la Comunitat Valenciana és la següent:

ÀMBIT	NORMATIVA
Estatal	- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig , d'Ordenació de l'Educació (LOE), modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre per a la millora de la qualitat educativa (LOMQE).
	- Llei Orgànica 3/2020 (LOMLOE), de 29 de desembre, por la que se modifica la actual Llei Orgànica 2/2006 (LOE), de 3 de maig, d' Educació.
	- Real Decreto 984/2021, de 16 de novembre , por el que es regulen l'avaluació i la promoció en la Educació Primària, així com l'avaluació, la promoció i la titulació en la Educació Secundària Obligatoria, el Batxillerat i la Formació Professional.
	- RD 243/2022, de 5 d'abril , pel qual s'estableixen l'ordenació i els ensenyaments mínims del Batxillerat.
Autonòmic	- Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell , pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum del Batxillerat.
	- Decret 51/2018, de 27 d'abril , del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015.
	- Decret 234/1997, de 2 de setembre , pel qual s'aprova el Reglament Orgànic i Funcional dels Instituts d'Educació Secundària (ROF).
	- Ordre 45/2011 , de 8 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula l'estructura de les programacions didàctiques en l'ensenyança bàsica.
	- RESOLUCIÓ de 27 de juny de 2023 , del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat durant el curs 2022-2023.
	- Llei 4/1983, de 23 de novembre (articles 18 i 19) , de la Generalitat, d'Ús i Ensenyament del Valencià.
	- Ordre 38/2017 , de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatoria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana.
- Ordre 20/2019, de 20 d'abril , de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.	
A nivell de Centre	- Projecte educatiu de centre , on es defineix el projecte educatiu i els seus elements.
	- Programació General Anual del centre , és la concreció anual dels continguts del PEC.
	- Projecte curricular de centre , és l'instrument mitjançant el qual l'equip docent d'una etapa educativa estableix els elements del disseny curricular, a partir de l'anàlisi del context del centre.
	- Reglament de Règim Intern , que regula les relacions humanes dels membres de la comunitat educativa i el funcionament de l'IES Historiador Chabàs de Dénia.

1.2. Contextualització

La present programació està realitzada tenint en compte les característiques específiques del centre IES Historiador Chabàs ubicat a Dénia (Alacant). L'organització del centre s'estableix en el **Decret 234/1997**, de 2 de setembre, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Reglament orgànic i funcional dels instituts d'Educació Secundària. Al nostre centre es realitzen estudis d'ESO, Batxillerat, Cicles formatius de les famílies Professionals d'Activitats Físiques i esportives, d'Informàtica d'Oficina, de Màrqueting i Publicitat i Cicle Mitjà de Busseig Esportiu amb Escafandre Autònom. Un fet diferencial respecte a la resta d'instituts de la comarca és el batxillerat nocturn, que no apareix en cap altre centre, així com l'oferta de batxillerat d'Arts Plàstiques i Arts Escèniques.

El Projecte Lingüístic de Centre, tal com queda definit en l'Article 13 de la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat Valenciana, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, és l'instrument mitjançant el qual cada centre educatiu articula i concreta l'aplicació del Programa d'educació plurilingüe i intercultural d'acord amb les característiques del centre educatiu i de l'alumnat. Segons aquest la llengua en la que s'impartirà la matèria d'Economia de 1r de Batxillerat serà el valencià.

La programació d'Economia de 1r de Batxillerat va dirigida a alumnat que pertany a tres grups diferents. Dos dels grups, pertanyen a l'horari de diürn i el 1r BAT AN pertany a l'horari de nocturn. La cap de departament, Maria Teresa García Todolí, imparteix la matèria als grups de 1r BAT B,C, D. El professor David Torres imparteix la matèria al grup de 1r BAT AN.

No podem oblidar que els/les estudiants no són homogenis i que la nostra actuació docent ha de respondre a totes les necessitats, per tant, hem adaptat la programació a la realitat de l'aula i a cada estudiant en particular. Per aquest motiu, és imprescindible conèixer les característiques psicoevolutives de l'alumnat, ja que així ajustarem la nostra proposta a les seues necessitats, motivacions i interessos. En aquesta etapa d'adolescència mitjana (15-18 anys), s'enfronten a diferents canvis com pugen ser:

- a) Desenvolupament social i emocional: avancen cap a la independència, desenvolupen més clarament la seua identitat, desenvolupen la presa de decisions importants, tendeixen a la autonomia, donen major importància als amics propers, existeix una major sensibilitat social.
- b) Desenvolupament cognitiu: augmenta la seua preocupació amb respecte al seu futur, són més capaços de fixar-se metes, poden controlar la seua conducta, augmenta la seua capacitat de pensament abstracte.
- c) Desenvolupament físic: existeix una diferència notòria entre el desenvolupament físic de l'home i la dona en termes de velocitat, s'interessen més per les relacions romàntiques

i la sexualitat, desenvolupament d’una identitat sexual clara.

2. OBJECTIUS DE L’ETAPA DE BATXILLERAT VINCULATS AMB LA MATÈRIA O L’ÀMBIT

Segons l’article 7 del **Real Decret 243/2022**, de 5 d’abril, pel qual s’estableix l’ordenació i els ensenyaments bàsics del Batxillerat, els objectius són “*referents relatius als assoliments que l’estudiant ha d’aconseguir en finalitzar cada etapa, com a resultat de les experiències d’ensenyament- aprenentatge intencionalment planificades a tal fi*”. Els objectius de l’etapa de Batxillerat als quals contribueix la matèria d’Economia de 1r BAT queden establerts en l’article 7 de l’esmentat Reial Decret i són els que estan en cursiva:

OBJECTIUS DE L’ETAPA DE BATXILLERAT VINCULATS AMB LA MATÈRIA	
a)	<i>Exercir la ciutadania democràtica, des d’una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució espanyola així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d’una societat justa i equitativa.</i>
b)	<i>Consolidar una maduresa personal i social que els permeti actuar de forma responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.</i>
c)	<i>Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones, analitzar i valorar críticament les desigualtats i discriminacions existents, i en particular la violència contra la dona i impulsar la igualtat real i la no discriminació de les persones per qualsevol condició o circumstància personal o social, amb atenció especial a les persones amb discapacitat.</i>
d)	<i>Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l’eficaç aprofitament de l’aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.</i>
e)	<i>Dominar, tant en la seva expressió oral com a escrita, la llengua castellana i, si escau, la llengua cooficial de la seva Comunitat Autònoma.</i>
f)	<i>Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.</i>
g)	<i>Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació</i>
h)	<i>Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seva evolució. Participar de forma solidària en el desenvolupament i millora del seu entorn social.</i>
i)	<i>Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.</i>
j)	<i>Comprendre els elements i procediments fonamentals de la recerca i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.</i>
k)	<i>Afermar l’esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.</i>
l)	<i>Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com un criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.</i>
m)	<i>Utilitzar l’educació física i l’esport per afavorir el desenvolupament personal i social.</i>
n)	<i>Afermar actituds de respecte i prevenció en l’àmbit de la seguretat vial.</i>

o)	Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible
----	--

3. COMPETÈNCIES CLAU I COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

La Recomanació del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de maig del 2018 de 2022, és on ens podem dirigir per a poder consultar les competències clau que han d'adquirir els i les nostres adolescents per a aconseguir un desenvolupament permanent, personal, social y professional en un món cada vegada més globalitzat.

Aquestes competències clau són les següents: (art. 16 Reial Decret 243/2022 i annex I)

- a) Competència en comunicació lingüística (CCL)
- b) Competència plurilingüe (CP)
- c) Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM)
- d) Competència digital (CD)
- e) Competència personal, social i d'aprenentatge a aprendre (CPSAA)
- f) Competència ciutadana (CC)
- g) Competència emprenedora (CE)
- h) Competència en consciència i expressió cultural (CCEC).

Pel que fa a les competències clau, en la matèria d'Economia és de gran importància l'ús de textos escrits de diferent tipologia, que fomenten la **competència lingüística** mitjançant la comprensió, la interpretació i la valoració de textos que ajuden a comprendre els conceptes econòmics, per mitjà de fonts contrastades. De la mateixa manera, el procés de globalització ha fet que el llenguatge econòmic utilitzat tinga present la diversitat lingüística potenciant la **competència plurilingüe**.

En aquesta matèria s'analitzen dades per mitjà de gràfics, diagrames, fórmules i esquemes que reforcen les teories estudiades. És per això que la **competència matemàtica, científica, enginyera i tecnològica** és present. Amb la finalitat d'analitzar diferents temes econòmics i buscar idees innovadores que permeten descobrir i entendre la realitat actual, és necessari l'ús de les noves tecnologies, potenciant la **competència digital**.

D'altra banda, la **competència personal, social i d'aprendre a aprendre** a aprendre és de gran rellevància. Desenvolupar un pensament autònom i crític, contrastar dades i obtindre una conclusió lògica, i ser capaç de desenvolupar processos autoregulats d'aprenentatge que permeten resoldre problemes reals amb autonomia són algunes de les competències personals que ens ajuden a aconseguir els objectius desitjats des d'una perspectiva innovadora a partir de la **competència emprenedora**. Aquests resultats promouen una visió global i intercultural del món necessària per a comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, i amb una actitud respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment, per a aconseguir la **competència de consciència i expressions culturals**. L'anàlisi crítica que du a

terme l'alumnat sobre les relacions i el comportament dels agents econòmics contribueix a adquirir la **competència ciutadana**.

Aquestes competències, tant específiques com clau, tenen relació amb les adquirides en l'etapa d'ensenyament prèvia. Concretament, en la matèria de Matemàtiques l'alumnat ha interpretat dades i gràfics, ha justificat els passos d'una argumentació o un procediment matemàtic i ha generalitzat alguns arguments per a fer demostracions senzilles. En la matèria de Geografia i Història l'alumnat ha plantejat alternatives sostenibles argumentades als problemes i impactes ocasionats per les activitats humanes. En les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i Llengua Castellana i Literatura han realitzat produccions orals i escrites amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, seleccionant i contrastant informació procedent de diferents fonts, calibrant la seua fiabilitat i pertinència i respectant els principis de propietat intel·lectual. D'altra banda, l'alumnat té l'opció de cursar en l'ESO les matèries d'Emprenedoria Social i Sostenible, Taller d'Economia, i Economia i Emprenedoria, que permeten adquirir competències específiques per a elaborar, amb sentit ètic i solidari, idees i solucions innovadores i sostenibles, descrivint fortaleces i debilitats d'un projecte personal que exigeixen comprendre aspectes bàsics de l'economia i les finances, valorant críticament el problema de l'escassetat de recursos i la necessitat de triar. Una altra matèria amb competències específiques relacionades i a la qual l'alumnat ha pogut optar és la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional que promou el desenvolupament d'estratègies i habilitats socials adequades a contextos canviants i l'exploració de les oportunitats acadèmiques i professionals que ofereix l'entorn duent a terme un projecte personal, acadèmic i professional propi. Al mateix temps, l'alumnat podrà cursar la matèria optativa de Batxillerat denominada Gestió de Projectes d'Emprenedoria, que li permetrà aplicar els sabers desenvolupats en la matèria d'economia.

Les competències específiques que l'alumnat ha d'aconseguir en l'assignatura d'Economia són:

Competència específica 1

Argumentar la importància d'adoptar decisions responsables en l'àmbit econòmic, analitzar-ne la repercussió en els diferents sectors i comparar solucions alternatives que ofereixen els diferents sistemes en el marc dels processos de globalització i integració econòmica

Competència específica 2

Identificar i analitzar el funcionament del mercat, analitzar-ne les fallades, interpretar la repercussió d'aquestes en l'entorn i argumentar el paper de l'Estat per a afrontar-les.

Competència específica 3

Identificar i comparar el paper dels diferents agents econòmics en el flux circular de la renda, i reconèixer i valorar els beneficis i costos que aquest flux genera, l'impacte que té en el desenvolupament econòmic i la seua relació amb el benestar de la societat.

Competència específica 4.

Analitzar el funcionament bàsic del sistema financer descrivint els efectes sobre l'economia real, distingint els factors que intervenen en les decisions financeres relacionades amb la inversió, l'estalvi, els productes financers i la cerca de fonts de finançament i reconeixent la importància del comportament ètic dels diferents participants en l'activitat financera.

Competència específica 5

Identificar les principals amenaces i oportunitats a què s'enfronta actualment l'economia, analitzar l'impacte de la globalització econòmica, la nova economia i la revolució digital i proposar iniciatives relacionades amb l'entorn més pròxim que fomenten l'equitat,

Competència específica 6

Investigar i interpretar fets, successos o esdeveniments concrets de l'actualitat econòmica utilitzant eines de l'anàlisi econòmica i tenint en compte els factors psicològics, socials, cognitius, emocionals i mediambientals més rellevants que condicionen les decisions dels agents econòmics.

la justícia i la sostenibilitat amb el benestar de la societat

4. SABERS BÀSICS

Els **sabers bàsics** són els **conceptes procediments i actituds** que són importants per ser competents en l'àrea. En aquesta àrea Els sabers bàsics s'organitzen en cinc blocs. El primer es relaciona amb les decisions econòmiques a partir de l'anàlisi de la realitat. El segon i el tercer es vinculen al coneixement i l'ús d'eines que permeten entendre a l'alumnat la realitat econòmica des d'una perspectiva tant microeconòmica com macroeconòmica. El quart es lliga a les polítiques econòmiques, als aspectes principals de la seua terminologia i a la repercussió que tenen en l'entorn econòmic en un marc globalitzat, així com als problemes i els instruments de què disposen els governs per a donar respostes a aquests problemes. El cinqué i últim bloc se centra en l'entorn econòmic més immediat per a identificar les fortaleses i debilitats de l'economia espanyola.

Els sabers bàsics de 1r de Batxillerat de la matèria d'Economia desenvolupats en l'Annex I del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general del Batxillerat en la Comunitat Valenciana són:

BLOC 1	Les decisions econòmiques.
	Economia i escassetat
	Sistemes econòmics
	L'activitat productiva
	Les decisions en economia i models econòmics.
BLOC 2	La realitat econòmica. Eines per a visió
	El mercat
	Estructures de mercat
BLOC 3	La realitat econòmica. Eines per a visió macroeconòmica
	Macroeconomia
	Economia Laboral
	Desenvolupament econòmic i indicadors
	El comerç internacional i els efectes que té
BLOC 4	Les polítiques econòmiques
	L'estat i la política econòmica
	Política fiscal
	Sistema financer
	Política monetària
BLOC 5	Els reptes de l'economia actual. Fortaleses i debilitats de l'economia
	Integració econòmica
	Revolució digital en economia
	Reptes de l'estat del benestar
	Desenvolupament sostenible i ODS

El desenvolupament dels anteriors és el següent:

Bloc 1. Les decisions econòmiques

L'economia estudia les decisions que prenen les persones quan s'enfronten als problemes derivats de l'escassetat. Quan es parla d'escassetat en economia es parla d'una percepció d'insuficiència de recursos per a satisfer les necessitats humanes.

En aquest bloc l'alumnat analitzarà, a partir del concepte d'economia, com els agents econòmics prenen decisions relacionades amb la producció, la distribució i el consum que vindran reflectides en el flux circular de la renda i donen resposta a aquesta escassetat objectiva i serà capaç d'associar el cost d'oportunitat amb la presa de decisions i comprovar que qualsevol elecció té repercussió, positiva o negativa, en funció de la decisió presa. Utilitzar l'anàlisi marginal en

aquest bloc com a eina per a determinar el cost/benefici addicional és una part fonamental que contribueix a desenvolupar ments més complexes i a articular solucions creatives i col·lectives. A partir de diferents models econòmics l'alumnat construirà conceptes teòrics i manejarà mètodes científics procedents de l'economia associats a experiències quotidianes valorant la necessària relació entre els processos econòmics i l'ètica.

Bloc 1. Les decisions econòmiques (CE1, CE3, CE6)
Subbloc 1.1. Economia i escasesa
L'economia, les necessitats, els béns i l'escassetat: el cost d'oportunitat i la frontera de possibilitats de producció Les activitats econòmiques. Els agents econòmics. Flux circular de la renda.
Subbloc 1.2. Sistemes econòmics
L'organització econòmica i els sistemes econòmics. Valoració i comparació.
Subbloc 1.3. Activitat productiva
La funció de producció: costos, ingressos i beneficis. Horitzó temporal i anàlisi marginal. Eficiència i productivitat.
Subbloc 1.4. Les decisions en economia i models econòmics
Economia del comportament. Desviacions de la racionalitat econòmica. Economia positiva i economia normativa. Decisions econòmiques i ètiques. Mètodes per a l'anàlisi de la realitat econòmica: el mètode científic, la modelització i el mètode experimental en economia. Perseverança, iniciativa i flexibilitat en l'anàlisi de presa de decisions econòmiques.

Bloc 2. La realitat econòmica. Eines per a entendre el món amb una visió microeconòmica.

En el món real hi ha una varietat de mercats heterogenis. S'observen conductes molt variades entre productors de diferents mercats; en alguns són extremadament competitiu; en altres sembla que, d'alguna manera, coordinen les seues accions per a evitar competir entre si. Per a desenvolupar principis i fer prediccions sobre els mercats i com es comportaran els oferents entre si, s'han desenvolupat models bàsics d'estructura de mercat.

En aquest bloc l'alumnat descobrirà els diferents models de mercat que hi ha en la societat i elaborarà llistes amb les característiques bàsiques de cadascun. De la mateixa manera, l'alumnat estudiarà les fallades que es generen en el mercat i apreciaran la necessitat de la intervenció del sector públic per a minimitzar-los.

Bloc 2. La realitat econòmica. Eines per a entendre el món amb una visió microeconòmica. (CE2, CE3, CE6)
Subbloc 2.1. El mercat
Intercanvi i mercat. Funcionament del mercat. L'elasticitat.
Subbloc 2.2. Estructures de mercat
La competència perfecta. La competència imperfecta. Teoria de jocs. El dilema del presoner. Fallades de mercat i intervenció del sector públic. Sensibilitat davant de les externalitats que generen desigualtats.

Bloc 3. La realitat econòmica. Eines per a entendre el món amb una visió macroeconòmica.

Per a estudiar i entendre la política econòmica cal tindre en compte tots els indicadors o variables que expliquen l'agregat econòmic. En aquest bloc l'alumnat s'endinsarà en l'estudi de l'economia des d'una perspectiva macroeconòmica analitzant el comportament agregat dels agents econòmics per mitjà de l'estudi de la demanda i l'oferta agregada. A més, es valoraran diferents indicadors de creixement econòmic que reflectisquen el progrés, les desigualtats, la creació de llocs de treball, i la millora dels estàndards de vida, des d'un punt de vista inclusiu i sostenible. Finalment, s'explicarà i es demostrarà el funcionament del comerç internacional, se'n representaran els efectes en cadascun dels països i s'interioritzaran les diferents perspectives sobre les relacions entre ells.

Bloc 3. La realitat econòmica. Eines per a entendre el món amb una visió macroeconòmica. (CE1, CE3, CE5, CE6)
Subbloc 3.1. Macroeconomia
La macroeconomia. La demanda agregada, l'oferta agregada i el seu funcionament.
Subbloc 3.2. Economia laboral
Economia laboral. El funcionament dels mercats de treball. Tipus d'accidents i conseqüències. Polítiques d'ocupació. La segmentació i tendències del mercat de treball. La bretxa salarial: una perspectiva de gènere.
Subbloc 3.3. Desenvolupament econòmic i indicadors
Creixement econòmic i desenvolupament: els factors del creixement. La distribució de la renda. Indicadors del desenvolupament social. Benestar i qualitat de vida. Contribució de la societat al desenvolupament econòmic sostenible i ètic.
Subbloc 3.4. El comerç internacional i els efectes que té.

El comerç internacional i els processos d'integració econòmica. La Unió Europea.
 Funcionament del comerç internacional i els efectes economicosocials que té. Proteccionisme *versus* lliure comerç.

Bloc 4 Les polítiques econòmiques

Les polítiques econòmiques pretenen atendre i resoldre els problemes econòmics que sorgeixen en la societat, així com analitzar els efectes que generen les mateixes polítiques buscant la millor alternativa per al benestar social sota els principis de justícia, solidaritat i equitat.

L'alumnat en aquest bloc estudiarà les diferents polítiques econòmiques, principalment la fiscal, la distributiva i la monetària, demostrarà la relació que tenen amb els objectius de la macroeconomia, com són el creixement, l'ocupació i el control de la inflació, i n'apreciarà la repercussió en l'estat del benestar. També ha de comprendre la importància de contribuir al sistema i entendre els problemes relacionats amb l'economia submergida, que desvirtua l'economia real del país i minva la qualitat dels béns i serveis proveïts per l'Estat.

Finalment, descobrirà el paper que tenen els diners en les transaccions, el funcionament del sistema financer i la varietat d'alternatives financeres en l'actualitat i els seus riscos. De la mateixa manera, coneixerà i serà sensible a la rellevància de l'euro com a moneda única i el paper del Banc Central Europeu com a autoritat de la Unió Monetària.

<p>Bloc 4 Les polítiques econòmiques (CE2, CE4, CE5, CE6)</p>
<p>Subbloc 4.1. L'estat i la política econòmica</p>
<p>La política econòmica i els efectes que té.</p>
<p>La intervenció de l'Estat i la justificació d'aquesta.</p>
<p>Subbloc 4.2. Política fiscal</p>
<p>Política fiscal. El principi de solidaritat i els impostos. El dèficit públic, el deute públic i els efectes que tenen.</p>
<p>L'estat de benestar i el finançament d'aquest.</p>
<p>L'economia submergida i la pèrdua d'ingressos de l'Estat.</p>
<p>Contribució de la ciutadania al sosteniment de l'estat del benestar.</p>
<p>Subbloc 4.3. Sistema financer</p>
<p>Els diners: funcionament, tipologia i procés de creació. El sistema financer: funcionament i efectes.</p>
<p>Planificació i gestió de les decisions financeres: la inversió, el consum i l'estalvi.</p>
<p>Funcionament dels productes financers com ara préstecs, hipoteques i els substituïts d'aquests. Les assegurances.</p>
<p>Evolució del panorama financer: la cadena de blocs o <i>blockchain</i>, les criptomonedes i la ciberseguretat.</p>
<p>Subbloc 4.4. Política monetària</p>

<p>La política monetària i l'estabilitat de preus.</p> <p>Funcionament del mercat monetari.</p> <p>La inflació: teories explicatives.</p> <p>Efecte de les polítiques monetàries sobre la inflació, el creixement i el benestar. L'euro i la unió monetària.</p>
--

Bloc 5 Els reptes de l'economia actual. Fortaleses i debilitats de l'economia espanyola.

El model econòmic actual està provocant canvis considerables a escala mediambiental, social, laboral i empresarial. El món està en canvi permanent i cada dia percebem en major mesura la sensibilitat de l'entorn als canvis econòmics que es produeixen.

En aquest bloc, l'alumnat s'interessarà per qüestions rellevants relacionades amb la globalització observant la convergència econòmica real entre països i valorant la necessitat de reduir les desigualtats. Per a fer-ho, caldrà estudiar la nova economia i l'impacte que genera la revolució digital en l'empresa, l'ocupació, la distribució de la renda, els fluxos migratoris, les pensions, la sostenibilitat ambiental i, en definitiva, en l'estat del benestar. Tot això, tenint presents els reptes econòmics que l'economia espanyola i la Comunitat Valenciana han d'afrontar i els Objectius de Desenvolupament Sostenible acordats per les Nacions Unides.

<p>Bloc 5 Els reptes de l'economia actual. Fortaleses i debilitats de l'economia espanyola. (CE1, CE3, CE5, CE6)</p>
<p>Subbloc 5.1. Integració econòmica</p>
<p>La globalització: factors explicatius, oportunitats i riscos.</p> <p>La convergència econòmica entre països i la reducció de les desigualtats.</p>
<p>Subbloc 5.2. Revolució digital i economia</p>
<p>La revolució digital i la intel·ligència artificial: la Internet de les coses.</p> <p>La indústria 4.0. L'impacte de la revolució digital sobre l'ocupació i la distribució de la renda.</p> <p>Visions alternatives a l'economia tradicional: L'economia col·laborativa.</p>
<p>Subbloc 5.3. Reptes de l'estat del benestar</p>
<p>El futur de l'estat de benestar i la relació que té amb la democràcia.</p> <p>Els fluxos migratoris i les implicacions socioeconòmiques que presenten.</p>
<p>Subbloc 5.4. Desenvolupament sostenible i ODS</p>
<p>La sostenibilitat ambiental, l'economia ecològica i l'economia circular. Teories sobre el decreixement econòmic.</p> <p>Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i els reptes econòmics actuals.</p> <p>Tolerància davant de diferents opinions i perspectives relacionades amb les solucions als problemes econòmics.</p>

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

L'article 20 del **Real Decret 243/2022**, pel qual s'estableix el currículum bàsic del Batxillerat, disposa que “*“l'avaluació de l'aprenentatge de l'alumnat en batxillerat serà contínua i diferenciada segons les distintes matèries. A més a més tindrà caràcter formatiu i serà un instrument per a la millora tant dels processos d'ensenyament com dels processos d'aprenentatge*”, així es podrà comprovar si l'alumnat ha assolit els objectius i ha adquirit les competències corresponents. L'avaluació de l'aprenentatge en aquesta etapa educativa ha de ser:

↗ **Contínua** ja que té la finalitat de detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, analitzar les seues causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

↗ **Formativa** ja que avalua el progrés i els coneixements de l'alumnat de manera freqüent i interactiva, per tant, es pot planificar el disseny d'aprenentatge més apropiat. (Exemple: proves inicials, mapes conceptuals, solució de problemes, debats, quadern).

↗ **Criterial** ja que els referents per a la comprovació del grau d'adquisició de les competències i l'assoliment dels objectius de l'etapa en les avaluacions contínua i final són els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable.

↗ **Sumativa** ja que proporciona informació sobre el nivell d'assoliment en un contingut d'aprenentatge concret. (Exemple: resultat d'una prova escrita parcial o una prova oral tipus presentació).

↗ **Activa** ja que ha de permetre que l'alumnat participe en el procés d'avaluació, avançant cap a l'autoavaluació i la co-avaluació, que permetrà capacitar a l'alumnat per a valorar el seu propi treball.

Aquests diferents propòsits de l'avaluació fan que ens plantegem **què** s'avalua i amb **quins** referents s'han de comparar els resultats.

5.1. Criteris d'avaluació segons les competències específiques. Què avaluar

Els criteris d'avaluació establits per a aquesta matèria van dirigits a conèixer el grau de competència que l'alumnat haja adquirit, és a dir, el nivell d'acompliment competencial assolit en la mobilització dels sabers proposats tant conceptuals com relatius a procediments, actituds i valors que seran aplicats a l'àmbit personal, social i acadèmic amb una futura projecció professional.

Els criteris d'avaluació que l'alumnat ha de superar a final de curs segons el Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del Batxillerat en la Comunitat Valenciana són:

1. Competència específica 1.

Argumentar la importància d'adoptar decisions responsables en l'àmbit econòmic, analitzar-ne la repercussió en els diferents sectors i comparar solucions alternatives que ofereixen els diferents sistemes en el marc dels processos de globalització i integració econòmica.

- 1.1. Explicar el problema bàsic de l'economia l'escassetat, identificar-ne els motius i comparar, de manera justificada, diferents estratègies econòmiques de resolució d'aquest.
- 1.2. Descriure els processos fonamentals que intervenen en la presa de les decisions econòmiques de manera individual i col·lectiva i analitzar l'impacte que tenen en la societat.
- 1.3. Comparar les solucions que diferents sistemes econòmics plantegen prenent com a exemple un dels principals problemes de l'economia actual.
- 1.4. Utilitzar correctament la terminologia econòmica adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum, i utilitzar un llenguatge no discriminatori.

2. Competència específica 2.

Identificar i analitzar el funcionament del mercat, analitzar-ne les fallades, interpretar la repercussió d'aquestes en l'entorn i argumentar el paper de l'Estat per a afrontar-les.

- 2.1. Descriure el funcionament del mercat i la naturalesa de les transaccions que hi tenen lloc, analitzar elements com l'oferta, la demanda, els preus, els tipus de mercat i els agents implicats i justificar la importància que tenen com a font de millora econòmica i social.
- 2.2. Calcular, representar i interpretar les variacions en quantitats demandades i oferides de béns i serveis en funció de diferents variables, per mitjà de l'estudi de casos.
- 2.3. Analitzar amb esperit crític la repercussió de les principals fallades del mercat i les conseqüències d'aquestes, plantejar alguna proposta de solució i justificar-ne els avantatges.
- 2.4. Descriure les funcions de l'Estat en l'economia relacionant la seua actuació amb les fallades del mercat a partir de fets, successos o esdeveniments concrets.

3. Competència específica 3.

Identificar i comparar el paper dels diferents agents econòmics en el flux circular de la renda, i reconèixer i valorar els beneficis i costos que aquest flux genera, l'impacte que té en el desenvolupament econòmic i la seua relació amb el benestar de la societat.

- 3.1. Justificar com es produeix el desenvolupament econòmic i el benestar social avaluant, amb sentit crític, el paper dels diferents agents econòmics i les seues relacions, i establint la seua connexió amb fets rellevants.
- 3.2. Diferenciar els costos i beneficis que suposen per a la societat els comportaments en el mercat per part dels agents econòmics, manifestar actituds de respecte i interès i debatre sobre això per a desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític.
- 3.3. Analitzar el paper de l'Estat per mitjà de diferents polítiques econòmiques i reflexionar sobre l'impacte econòmic i social.

4. Competència específica 4.

Analitzar el funcionament bàsic del sistema financer, descriure els efectes sobre l'economia real, distingir els factors que intervenen en les decisions financeres relacionades amb la inversió, l'estalvi, els productes financers i la cerca de fonts de finançament, i reconèixer la importància del comportament ètic dels diferents participants en l'activitat financera.

- 4.1. Interpretar el funcionament bàsic del sistema financer, analitzar els efectes que té sobre l'economia real per mitjà de l'estudi de fets o esdeveniments concrets i reflexionar sobre aquests.
- 4.2. Analitzar els elements que intervenen en les decisions financeres relacionades amb la inversió, l'estalvi, els productes i recursos financers, i apreciar els riscos actuals relacionats amb la desinformació, la manipulació i l'addicció.
- 4.3. Planificar i gestionar amb responsabilitat i autonomia les finances personals i adoptar decisions fonamentades a partir del coneixement financer, amb una perspectiva de responsabilitat social i ètica que permeta actuar com a ciutadania responsable.

5. Competència específica 5.

Identificar les principals amenaces i oportunitats a què s'enfronta actualment l'economia, analitzar l'impacte de la globalització econòmica, la nova economia i la revolució digital i proposar iniciatives relacionades amb l'entorn més pròxim que fomenten l'equitat, la justícia i la sostenibilitat.

- 5.1. Proposar iniciatives per a solucionar algun problema relacionat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, en l'àmbit local i global des d'una perspectiva crítica i constructiva.
- 5.2. Avaluar diferents amenaces i oportunitats de l'economia actual i crear i editar continguts digitals com ara documents de text, presentacions multimèdia i produccions audiovisuals amb sentit estètic utilitzant diferents aplicacions

- 5.3. Reforçar l'autoestima, la creativitat i el sentit de pertinença i analitzar les oportunitats que la globalització ofereix per mitjà d'exemples concrets de l'àmbit personal i social.

6. Competència específica 6.

Investigar i interpretar fets, successos o esdeveniments concrets de l'actualitat econòmica utilitzant eines de l'anàlisi econòmica i tenint en compte els factors psicològics, socials, cognitius, emocionals i mediambientals més rellevants que condicionen les decisions dels agents econòmics.

- 6.1. Investigar i interpretar l'actualitat econòmica per mitjà de l'estudi de casos, projectes en equip o simulacions, tenint en compte diversos factors i aplicant les eines pròpies de l'àmbit de l'economia.
- 6.2. Avaluar l'estructura del mercat de treball i la relació que té amb l'educació i la formació, i analitzar de manera especial la desocupació i la seua evolució, així com les diferents opcions de polítiques per a afrontar-la, a partir de l'estudi de casos i comentaris de text.
- 6.3. Analitzar la importància dels indicadors macroeconòmics com a mesura de desenvolupament d'una economia i la cerca de nous indicadors alternatius més ajustats al manteniment de l'estat de benestar per mitjà de l'estudi de dades objectives.
- 6.4. Comparar els nous models de comerç internacional generats a partir de la revolució tecnològica i digital, i avaluar l'impacte en els processos d'integració existents per mitjà de fonts d'informació en diferents idiomes.
- 6.5. Distingir les diferents teories que expliquen la inflació i els efectes que té sobre els consumidors, les empreses i l'economia en general, i analitzar els diferents tipus de política monetària valorant-ne l'impacte econòmic i social, per mitjà de la interpretació de dades i gràfics.

6. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

S'entén per **procediment** d'avaluació el conjunt de recursos que utilitzem per a obtenir informació del procés d'ensenyament aprenentatge. Els **instruments** són documents específics o bé altres recursos que permeten obtenir informació suficient per a valorar adequadament la consecució dels objectius d'aprenentatge i les competències claus i, són variats per a assegurar l'objectivitat en el procés avaluador.

És molt important seleccionar convenientment els instruments que utilitzarem per avaluar els criteris d'avaluació i, per tant, fer una autèntica avaluació per competències. Per tant, és necessari interpretar prèviament els criteris d'avaluació corresponents, i així poder establir els instruments d'avaluació més adequats.

L'avaluació individualitzada ens permetrà portar a terme un seguiment minuciós dels següents procediments d'avaluació:

PROCEDIMENTS	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ
A) Observació directa: Actitud, interès i participació	· Registre sistemàtic de l'actitud i interès davant del procés d'E-A amb una llista de control/rúbriques
B) Procés de treball diari	· Rúbriques específiques
C) Prova objectiva	· Prova escrita cada dos unitats.

A més a més, tal com diu l'article 20 del **RD 243/2022**, referit a la avaluació, per a que l'alumnat pugui participar en l'avaluació dels seus assoliments, realitzaran una **autoavaluació** al finalitzar cada unitat didàctica a través d'un qüestionari per a avaluar els seus propis coneixements, així com una **co-avaluació** per avaluar el treball entre ells, útil per a que ells mateixa s'apliquen els mateixos criteris que han esgrimit del treball aliè.

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

La qualificació de l'alumnat consistirà en plasmar, mitjançant una nota numèrica de 0 a 10, el grau d'assoliment dels objectius d'aprenentatge i d'etapa, i el nivell de consecució de les competències, partint dels criteris d'avaluació expressats en la programació. Els instruments d'avaluació es puntuen de 0 a 10, obtenint la nota de cada avaluació segons les següents ponderacions dels procediments d'avaluació:

PROCEDIMENTS D' AVALUACIÓ	PONDERACIONS
A) Observació directa: Actitud, interès i participació	10%
B) Procés de treball diari	10%
C) Prova de coneixements cada dos unitats.	80%

En el cas del grup de batxillerat nocturn aquestes ponderacions es modifiquen lleugerament donant-li un pes del 5% a l'actitud i un 15% al treball diari, ja que el que es vol fomentar és l'assistència a classe així com el treball.

Durant el curs es realitzaran tres avaluacions, quedant superada cadascuna d'elles si la nota és igual o superior a 5 punts sobre 10. Es superarà l'avaluació contínua del curs, si la mitjana aritmètica de les tres avaluacions és igual o superior a 5.

L'alumnat que no supere la matèria al juny realitzarà una *prova extraordinària* al juliol que versarà sobre els continguts mínims o imprescindibles de la matèria. La prova tindrà caràcter teòric-pràctic, i si no es supera amb una nota de 5 o més punts, la matèria d'Economia de 1r de Batxillerat quedarà suspesa per al curs vinent.

1. Procediment per recuperar la matèria pendent

L'alumnat de 2n de BAT amb l'assignatura d'Economia de 1r de BAT pendent, per aprovar l'assignatura en la convocatòria extraordinària de maig realitzaran dos proves de coneixements parcials del temari corresponent i de les mateixes característiques que les proves de coneixements realitzats durant les convocatòries ordinàries. Les dades de les corresponents proves són flexibles, adaptant-se a les preferències de l'alumnat.

8. PRINCIPIS PEDAGÒGICS. METODOLOGIA

Al professorat li correspon guiar els passos i seqüenciar els aprenentatges per a que l'alumnat pugui assolir els objectius marcats de manera satisfactòria i eficient.

8.1. Metodologia general.

El Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, d'acord amb el que estableix l'article 6 del Reial decret 243/2022 estableix els següents principis pedagògics per al Batxillerat:

1. El batxillerat ha de tindre un enfocament competencial de manera que es fonamenten en aprenentatges desenvolupats a partir de situacions reals i que capaciten per fer-ne un ús eficaç en contextos diferents d'aquells en què es produeixen.

2. Les activitats educatives en el batxillerat han d'estar plantejades en el sentit d'afavorir la capacitat de l'alumnat per a aprendre per si mateix i l'assoliment de les competències clau, per a aportar gust pel coneixement i pel treball, tant individual com en equip, i per a aplicar els mètodes d'investigació apropiats a les problemàtiques plantejades.

3. Cal parar atenció a l'orientació educativa, personal i professional de l'alumnat incorporant la perspectiva de gènere, per tal de facilitar-li la presa de decisions sobre el seu futur professional i acadèmic.

4. En les diferents matèries s'han de desenvolupar activitats que estimulen l'interés i l'hàbit de la lectura i la capacitat d'expressar-se correctament en públic.

5. En l'organització dels estudis de batxillerat cal parar atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu. A aquest efecte, cal establir les alternatives organitzatives i metodològiques i les mesures d'atenció a la diversitat necessàries per a facilitar l'accés al currículum d'aquest alumnat.

6. Les mesures organitzatives, metodològiques i curriculars que s'adapten a aquest fi s'han de regir pels principis del disseny universal per a l'aprenentatge (d'ara en avant, DUA) i donar resposta a les necessitats específiques de suport educatiu.

7. La llengua és l'instrument d'adquisició i construcció del coneixement. És per això que l'ús de les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, i les llengües estrangeres com a llengües vehiculars d'ensenyament posa el focus en la importància de les possibilitats comunicatives de totes aquestes a través de metodologies basades en l'aprenentatge integrat de llengües i continguts.

8.2. Metodologia específica de la matèria.

D'acord amb el Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del Batxillerat en la Comunitat Valenciana els principis pedagògics en la matèria d'Economia *"han d'afavorir la capacitat de l'alumnat per a aprendre a aprendre, treballar en equip i aplicar mètodes d'investigació apropiats tenint present la perspectiva de gènere i les mesures d'atenció a la diversitat. Per a fer-ho s'han de promoure situacions d'aprenentatge que estimulen l'interès i l'hàbit per la lectura i la capacitat d'expressar-se en públic, l'ús de les noves tecnologies de la informació, el treball cooperatiu i el foment d'aspectes relacionats amb l'interès comú, la sostenibilitat o la convivència democràtica, essencials perquè l'alumnat siga capaç de respondre amb eficàcia als reptes del segle XXI"*.

8.3. Estratègies i tècniques docents.

De manera general, podem dir que les activitats d'ensenyament aprenentatge estaran seqüenciades segons el grau de dificultat (de menys a més), d'allò conegut a allò desconegut, d'allò concret a allò abstracte i de fets particulars a generals. Seran activitats motivadores, dirigides a potenciar l'interès de l'alumnat, amb un contingut atractiu; ja que aquesta motivació és una de les condicions de l'aprenentatge significatiu.

Cal tindre en compte els condicionants que ens poden eixir durant el procés d'ensenyament aprenentatge, per poder assolir els objectius marcats i poder donar resposta al tractament de la diversitat.

S'utilitzaran estratègies expositives per a introduir els nous continguts, així com estratègies d'indagació per a realitzar investigacions de casos senzills o analitzar problemes econòmics. A més a més, amb el treball cooperatiu, l'alumnat podrà treballar conjuntament per arribar a uns objectius comuns, sent necessària la implicació de tots els membres per a aconseguir-ho amb èxit, si un falla no arribaran a l'objectiu final, si tots aconsegueixen el seu objectiu individual, s'assolirà l'objectiu de la tasca (interdependència positiva). Així potenciem que s'ajuden i comparteixen coneixements, recursos, materials o informacions, creant un ambient de confiança, una bona comunicació i establint una resolució de conflicte de manera constructiva.

Per a que puguem entendre per a que serveix l'assignatura i quines aplicacions té en la nostra vida diària, ho hem d'aplicar de veritat a la nostra vida quotidiana. Per això, es realitzaran projectes al llarg del curs, on podran interactuar amb el seu entorn i donar-li sentit a tot el que treballen a l'aula. Aquest aprenentatge basat en projectes, té el seu pilar en la participació, la col·laboració i la motivació.

8.4. Recursos didàctics i organitzatius.

8.4.1. *Recursos didàctics.*

Els principals recursos didàctics que s'utilitzaran seran tant el llibre "**Economia 1r Batxillerat**" de l'editorial "**McGrawHill**" d'**Anxo Penalonga**, com **diapositives** elaborades pel departament, les quals seran facilitades a tot l'alumnat. Per tant, és de gran importància la **pissarra digital**, el projector i l'ordinador, en l'aula matèria d'Economia, sense deixar de banda la **pissarra tradicional**.

Per a facilitar el procés d'ensenyament aprenentatge, s'utilitzaran textos, fitxes, mapes conceptuals, periòdics, revistes econòmiques, etc.

A més a més, els mitjans audiovisuals que es faran servir seran pel·lícules, vídeos d'internet, programes de televisió, kahoot, plickers o recerca per internet per poder treballar amb les noves tecnologies. S'anirà a l'aula d'informàtica o aprofitarem les dos aules mòbils d'informàtica per a utilitzar els diferents programes informàtics i treballar amb el processador de textos, fulls de càlculs o editar vídeos.

L'alumnat utilitzarà el drive o AULES, per a accedir a tot el material penjat. A més a més, des d'aquí poden treballar amb un mateix document varies persones a l'hora des de diferents dispositius electrònics, fomentant el treball cooperatiu utilitzant les TIC.

8.4.2. *L'organització de l'espai.*

En l'aula s'han de donar totes les combinacions de treball possibles: individual, en parelles, en petit grup (cooperatiu) i en gran grup (grup classe).

La professora té la taula al davant de tots, al costat de la pissarra, de cara a l'alumnat.

8.5. Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge han de connectar-se amb els principals reptes del segle XXI i promoure l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques necessàries per a afrontar-los. La capacitat d'actuació de l'alumnat en enfrontar-se a una situació d'aprenentatge requereix mobilitzar tota mena de sabers implicats en les competències específiques: conceptes, procediments, actituds i valors.

La matèria d'Economia contribueix a formar persones crítiques i responsables davant dels problemes actuals relatius al medi ambient, la degradació del planeta i l'excés de consum, per a ser conscients de la importància de les seues accions i la seua repercussió negativa en el bé comú. En aquest sentit, és necessari fer reflexionar l'alumnat davant de situacions d'inequitat i exclusió que generen un sentiment d'empatia i justícia social des d'una perspectiva col·lectiva, una resolució pacífica dels conflictes amb solucions creatives que tinguin com a premissa la cooperació, la confiança en el coneixement com a motor de desenvolupament, el compromís

individual en l'àmbit local apostant per experiències personals que aconseguisquen crear projectes col·lectius i la valoració de la diversitat cultural i personal que aposte per societats obertes i canviants.

Alguns criteris per a dissenyar situacions d'aprenentatge des d'aquesta perspectiva són els següents:

- Estar relacionades amb activitats de l'àmbit local i pròxim a l'alumnat que establisca relacions amb els **Objectius de Desenvolupament Sostenible**, que incorporen els desafiaments globals als quals ens enfrontem dia a dia, com ara la desigualtat, el medi ambient, l'ocupació, l'escassetat i la propietat intel·lectual, la qual cosa els permeta descobrir el funcionament de l'economia i l'activitat empresarial.
- Aplicar-se a experiències actuals que connecten amb l'entorn més pròxim a l'alumnat establint relacions amb els temes d'interès que aborden problemes actuals com la desigualtat, el desequilibri de rendes, el medi ambient, la pobresa, l'escassetat i, d'aquesta manera, els permeten descobrir la realitat complexa i canviant per a desenvolupar més d'una competència, tenint en compte la interdisciplinarietat.
- Involucrar conceptes, procediments i actituds vinculats als sabers econòmics: la importància del desenvolupament econòmic, el respecte pel medi ambient, la responsabilitat social, l'anàlisi microeconòmica i macroeconòmica, la resposta a la desigualtat i el desequilibri de la renda amb polítiques econòmiques, entre altres sabers.
- Dissenyar-se per a incentivar la reflexió, promoure la competència clau d'aprendre a aprendre, i desenvolupar un enfocament crític, amb la finalitat d'aconseguir un consum responsable, valorar la importància de dur una vida saludable per a reduir les externalitats negatives i els efectes que tenen en la salut pública i en els pressupostos del sector públic, per la qual cosa s'ha d'actuar amb responsabilitat.
- Potenciar el talent individual utilitzant eines que possibiliten l'estímul de la creativitat i la participació activa de l'alumnat per a afrontar els problemes des de diferents perspectives segons la seua diversitat personal i cultural.
- Estimular el foment de la lectura i l'escriptura per mitjà de diferents fonts que permeten ser ciutadans crítics i respectuosos davant de diferents arguments i opinions i que descobrisquen formats variats: enunciats verbals amb il·lustracions de suport o sense, enunciats amb incorporació de diferents fonts d'informació i enunciats que exigeixen interpretar taules o gràfics.
- Permetre que siguen abordades tant de manera individual com grupal, incorporar un enfocament inclusiu, coeducatiu, donar visibilitat a la rellevància

9. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT

L'article 31 del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del Batxillerat en la Comunitat Valenciana estableix que les mesures de resposta educativa per a la inclusió, d'acord amb l'article 25 del Reial decret 243/2022, per a l'atenció a les diferències individuals tindran en compte les condicions següents:

1. La conselleria competent en matèria d'educació ha de disposar els mitjans necessaris perquè els i les alumnes que requereixen una atenció diferent de l'ordinària puguin aconseguir els objectius establits per a l'etapa de batxillerat i adquirir les competències corresponents.
2. L'atenció a aquest alumnat s'ha de regir pels principis de normalització i inclusió, amb la finalitat de garantir l'accés, la participació, la permanència i el progrés de tot l'alumnat. Per a aconseguir-ho, s'han d'establir les mesures de flexibilització i les alternatives metodològiques d'accessibilitat i disseny universal de l'aprenentatge (DUA) que siguin necessàries per a aconseguir que aquest alumnat pugui accedir a una educació de qualitat en igualtat d'oportunitats.
3. Els centres educatius que imparteixen ensenyaments de batxillerat han de fer les adaptacions pertinents i facilitar les mesures i els suports necessaris, d'acord amb la normativa vigent, perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu pugui cursar aquests estudis. Així mateix, s'han d'establir les mesures més adequades perquè les condicions de realització de les avaluacions s'adaptin a les necessitats d'aquest alumnat.
4. Totes les mesures educatives per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu s'han d'ajustar al que disposa la normativa vigent en matèria d'inclusió educativa.

Aquesta concreció versa, entre altres, d'acord amb les mesures següents:

- a) **Per a l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge**, amb caràcter general, s'han d'establir mesures individualitzades que afavorisquen l'accessibilitat dels continguts curriculars, mesures de flexibilització i alternatives metodològiques en l'ensenyament i avaluació de la llengua estrangera. Aquestes adaptacions en cap cas s'han de tindre en compte per a minorar les qualificacions obtingudes. Igualment, si l'equip educatiu ho considera, es poden establir mesures de reforç pedagògic per a aquest alumnat.
- b) **Per a l'alumnat amb necessitats educatives especials**, es poden establir, entre altres, mesures d'exempció de qualificació i també de flexibilització de la duració de l'etapa.

c) **Per a l'alumnat amb altes capacitats**, es poden establir mesures d'enriquiment curricular i, sempre que l'adopció de la mesura afavorisca el desenvolupament personal i social de l'alumnat, mesures de flexibilitat en la duració de l'etapa

Les **mesures de flexibilització per atendre a la diversitat** són:

A) Relatives als elements personals :

- ↗ **Relacions professorat-alumnat**: fomentar la participació de tot l'alumnat, utilitzant el diàleg i el debat com una eina per a la construcció de coneixements, a través del raonament i el contrast d'idees.
- ↗ **Relacions entre l'alumnat**: fomentar la intervenció de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en la realització d'activitats de caràcter cooperatiu, formant grups heterogenis i repartint les tasques segons les capacitats dels seus components, la qual cosa permet la participació de tothom i que l'alumnat més avançat done suport a aquell que ho necessite.

B) Relatives als materials i organització :

- ↗ **Diversificar materials i recursos**: seleccionar i utilitzar els recursos necessaris per atendre les necessitats de l'alumnat, diversificant les activitats d'aprenentatge per assolir un mateix objectiu.
- ↗ **Tècniques d'estudi i organització del treball**: elaborar esquemes, resums, lectura comprensiva o mapes conceptuals per a connectar conceptes.
- ↗ **Temps**: equilibrar els temps de treball dels diferents agrupaments per a desenvolupar el màxim de capacitats.

10. UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1. Organització de les unitats didàctiques.

Per a la realització de les presents unitats didàctiques, s’ha tingut en compte les propostes educatives del currículum de la programació de batxillerat.

L’enfocament parteix sempre de l’acció, ja que es considera que és el mètode més adequat per permetre que l’alumnat participe, siga creatiu, actiu, autònom, curiós i crític.

Procurant que les àrees es relacionen, es complementen i tinguen un eix transversal; és un aprenentatge des de la vida i per a la vida. També està pensada per atendre a la diversitat que es presenta dins de l’aula, preparant diverses activitats i diversos agrupaments.

10.2. Distribució temporal de les unitats didàctiques.

A l’hora de seqüenciar les unitats didàctiques, s’ha tingut en compte les 4 sessions setmanals per a 1r de Batxillerat, les vacances, les activitats extra-escolars i les activitats d’avaluació, amb l’objectiu de coincidir el màxim la programació amb la realitat. S’ha seguit el calendari del curs, sent aquest aproximat, ja que s’aniran fent les modificacions convenients per a poder adaptar-se a les necessitats de l’alumnat.

El detall del nombre de sessions programades per a cada unitat didàctica segons el curs és el següent:

1r BATXILLERAT ECONOMIA		
UNITATS DIDÀCTIQUES	SESSIONS	AVALUACIÓ
UD1. Economia: la ciència de les decisions.	9	1a
UD2. Creixement i organització.	9	
UD3. La producció.	9	
UD4. El mercat.	9	
UD5. Tipus de mercat	9	
UD6. El mercat de treball.	9	2a
UD7. El paper de l’Estat.	9	
UD8. Indicadors i equilibri macroeconòmic	9	
UD9. Els comptes de l’Estat	9	
UD10. El sistema financer i la política monetària	7	3a
UD11. El sistema financer. La Borsa	7	
UD12. El comerç internacional.	7	
UD13. La Unió Europea i la globalització.	7	
UD14. Desequilibri de l’economia mundial.	7	
TOTAL SESSIONS	116	

11. ELEMENTS TRANSVERSALS

L'article 121 de la LOMLOE estableix que el projecte educatiu de centre inclourà un tractament transversal de la educació en valors, del desenvolupament sostenible, de la igualtat entre homes i dones, de la igualtat de tracte i no discriminació i de la prevenció de la violència contra les dones i xiquetes, així com de la cultura de pau i els drets humans.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Les activitats que estan previstes realitzar durant aquest curs són les següents:

- ✓ **Visita a una empresa** del voltant de l'institut. Açò permetrà que l'alumnat pugui veure el procés de producció d'una empresa, els factors de producció que utilitzen, la tecnologia, el sistema organitzatiu del personal, així com tècniques comercials del departament comercial, etc. D'aquesta manera, l'alumnat podrà veure al món real tot allò que està estudiant durant el primer curs de batxillerat. El període de realització d'aquesta activitat serà el primer trimestre.
- ✓ **Taller de màrqueting impartit per l'ESIC** en les instal·lacions del nostre centre durant la segona avaluació.

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

Segons l'article 20 del **RD 243/2022**, referit a la avaluació, "*El professorat avaluarà tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent*".

El pla d'avaluació de la pràctica docent inclou els següents elements:

- a) L'adequació dels objectius, continguts i criteris d'avaluació a les característiques i necessitats de l'alumnat.
- b) Els aprenentatges assolits per l'alumnat.
- c) La programació i el seu desenvolupament i, en particular, les estratègies d'ensenyament, els procediments d'avaluació de l'alumnat, l'organització de l'aula i el aprofitament dels recursos del centre.
- d) La idoneïtat de la metodologia i dels materials curriculars.
- e) Les relacions amb el/la tutor/a i, si escau, amb les famílies.

Per a dur a terme aquesta autoavaluació de la pràctica docent, s'utilitza una taula valorativa que conté els diferents elements citats.

A més a més, l'alumnat ha de reflexionar sobre el paper que el professorat fa en el procés d'ensenyament aprenentatge, per això, se'ls passarà una rúbrica per a que puguin expressar el que pensen.

13.1. Valoració de l'ajustament de la programació i els resultats.

Una vegada realitzada la valoració de la pràctica docent, la qual hem sistematitzat amb l'emplenat de les anteriors taules, en el departament procedim a verificar la sintonia entre la programació didàctica prevista a principi de curs i els resultats obtinguts en el curs en finalitzar aquest.

13.2. Procediments de comunicació amb l'alumnat, professorat i famílies sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Entès aquest apartat com el conjunt de tasques que realitza tot el professorat per a ajudar cada estudiant en el seu procés educatiu, així com en el seu desenvolupament personal i social, suposa la realització d'activitats dirigides a l'alumnat, a la col·laboració amb les famílies i a l'adequada coordinació amb la resta del professorat que imparteixin docència en el mateix grup, sota la supervisió de l'orientadora del centre.

Els mecanismes de comunicació seran els següents

ALUMNAT:

INDIVIDUALS

- Entrevistes individuals per recollir informació sobre els seus interessos i la seva situació i integració en el grup.
- Seguiment de cada alumne/a en el seu procés d'aprenentatge.
- Exercicis d'autoavaluació, perquè reflexione sobre el seu esforç, comportament, estil de relació personal, etc.
- Informació individual sobre els resultats de l'avaluació, a partir de la qual es donaran les recomanacions adequades perquè millore el seu procés educatiu

GRUPALS

Informar l'alumnat a principi de curs, dels seus drets i deures, del reglament de règim intern del centre. En cada unitat d'objectius, competències...

FAMÍLIA

- Entrevistes individuals amb cada família a través del tutor/a per a informar-los sobre com transcorre el progrés dels seus fills i filles en la matèria.
- Utilització de la Web família, per a mantenir una comunicació bidireccional pares - professorat, informant sobre fets rellevants del dia a dia.

PROFESSORAT

- Reunions amb la resta del professorat del grup, per a analitzar les dificultats que aquests puguin presentar degudes a deficiències instrumentals, problemes d'integració, etc.
- Avaluar conjuntament a l'alumnat i el procés d'ensenyament/ aprenentatge.
- Planificar activitats extraescolars i complementàries.